

Einde van bezit

tegenlicht.vpro.nl

Wat betekent het voor het productieproces als we niet langer spullen bezitten, maar alleen gebruiken? Een Tegenlicht Lab met Thomas Rau.

We staan op de grens van een wezenlijke gedragsverandering. Het productiemodel waarin mensen werken om dingen te kunnen kopen loopt op zijn eind. We willen niet bezitten, we willen toegang hebben en gebruiken. Wel de lusten, niet de lasten: '*Don't own, enjoy!*' Wat betekent dat voor de manier waarop producten worden gemaakt, hoe wij bouwen, voor innovatie en voor economische groei? Een VPRO Tegenlicht Lab met Thomas Rau, de meest radicale bouwmeester van Nederland.

Economie-van-beter

Onze smartphone is al na twee jaar niet meer up-to-date. Een printer begeeft het per definitie na 4000 kopieën. Producten worden zo ontworpen dat ze gepland snel verouderen, terwijl het einde van de aanwezige grondstoffen met een razende vaart in zicht komt en onze afvalbergen groeien. Maar stel dat we geen lampen meer kopen maar licht. Dan zal degene die ons het licht verkoopt ervoor zorgen dat de lamp niet een bewust verkorte levensduur heeft maar dat hij langer meegaat. De vraag is hoe we kunnen stoppen met het produceren en kopen van nieuwe spullen die nog *nét* niet kapot zijn en hoe we onze huidige economie-van-meer transformeren naar een economie-van-beter.

(abonneer je op de nieuwsbrief en blijf op de hoogte van nieuwe afleveringen)

Bezit schept verantwoordelijkheid

De duurzaam bouwende architect Thomas Rau, die in 2006 al het spraakmakende CO2-neutrale hoofdkantoor van het Wereld Natuur Fonds in Zeist ontwierp en zichzelf graag typeert als 'guided by the future', schetst ons met verve 'the next economy'.

Zijn uitgangspunt is dat we onze aarde als een gesloten systeem moeten benaderen. Uiteindelijk komt er niets meer bij; er kan alleen verlies optreden. Zodra we dat beseffen zullen we anders kijken naar, en ook anders omgaan met onze omgeving en economie definiëren als 'de georganiseerde balans tussen aarde en mensheid'. Dan kunnen we tot ons laten doordringen dat bezit verantwoordelijkheid schept, uitnodigt tot delen en tot nadenken op de lange termijn. 'Eigen-dom' wordt dan wellicht 'eigen-slim'.

Geplande veroudering

Met fragmenten uit onder meer de documentaire The Light Bulb Conspiracy over de 100-jarige gloeilamp en hoe geplande veroudering in al onze producten mee ontworpen is. En een waargebeurd verhaal van Brian Eno over de eiken plafondbalken van New College Hall in Oxford, gebouwd in 1460.